

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem-Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Argumentáció és kritikai gondolkodás						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Veress Károly egyetemi tanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Veress Károly egyetemi tanár						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Koll.	2.7 Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					Óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					8
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					42
3.8 A félév össz-óraszama					70
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	-
4.2 Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Az előadások 70%-án (azaz minimum 9 előadáson) kötelező a hallgatói részvétel. A hallgatók a tárgyhoz tartozó kérdésekkel és hozzászólásokkal kapcsolódhatnak be.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumi részvétel, a kialakított munkarend és a megbeszéltek feladatok teljesítése kötelező. Az elmaradt szemináriumok pótlása egyéni pótlási terv alapján történik a vizsgaidőszak kezdetéig. Munkarend: a tevékenység az előző előadás végén kijelölt feladat teljesítésének a szemináriumi megbeszélésével kezdődik; ezt követi az újabb előadás.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C.3.1. A filozófiai következtetési és érvelési technikák, stratégiák/tipológiák felismerése, meghatározása. • C.3.4. A filozófiai, tudományos, politikai, vallási és művészeti fogalmak, szemléletmódok, kritikai és konstruktív eljárások vizsgálata. • C.3.5. Alapvető emberi problémákkal kapcsolatos filozófiai kérdések felvázolása, többirányú válaszlehetőségek feltárása.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT1. A kritikai és realista szemléletmód, az elméleti és gyakorlati érvelés érvényesítése a konkrét problémahelyzetek kezelése során a hatékony megoldás érdekében. • A filozófiai kérdező, véleményalkotó, megalapozó és érvelési eljárások kiterjesztése a szellemi élet és a mindennapi tapasztalatok területeire.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A hallgatók érdeklődésének felkeltése a filozófia mint gyakorlati tevékenység iránt. • A hallgatók bevezetése az élő, aktív filozófiai gondolkodás eljárásaiba és technikáiba; ismerkedés a filozófiai kérdező, fogalomalkotó, reflexió, kétely, kritika, következtetés és érvelés eljárásaival a filozófiai művekben és gondolatrendszerekben; ezek gyakoroltatása a saját gondolkodás folyamatában; rávezetés a filozófia alkotó művelésének a gyakorlati fogásaira.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A hallgató képes lesz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • filozófiai előfeltevések, kérdések beazonosítására és megfogalmazására; filozófiai fogalmak felismerésére és megalkotására; a helyes filozófiai kérdező művelésére; a filozófiai reflexió és kritika helyes gyakorlására; filozófiai konstrukciók megalkotására; filozófiai érvrendszerek beazonosítására és felépítésére; az érvelési hibák felismerésére és kimutatására; • önálló filozófiai gondolkísérletekre; a filozófiai vizsgálódás egyéni és csoportos gyakorlására.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A mindennapi gondolkodás és a filozófiai gondolkodás különbségei	előadás, heurisztikus beszélgetés	A hallgatók megkapják az előadáson vizsgált szövegek fénymásolatát
A filozófia mint gyakorlati beállítódás. Az elméleti és gyakorlati filozófia egysége és különbségei Feladat: a hallgatók beazonosítanak egy elméleti és egy gyakorlati filozófiai problémát.	előadás, példaszöveg megbeszélése	Descartes az elméleti és gyakorlati észhasználat szabályairól; Ryle
A filozófiai vizsgálódás mint az igazság kutatása Feladat: igazságkereső filozófiai eljárások vizsgálata egy-egy gondolkodónál a választottak közül.	előadás, példaszövegek megbeszélése	Parmenidész, Platón, Arisztotelész, Tamás, Descartes, Heidegger, Gadamer az igazság kutatásáról
Filozófiai előfeltevések, vélekedések, hitek. Feladat: filozófiai előfeltevések beazonosítása a választott gondolkodóknál.	előadás, példaszöveg megbeszélése	Jaspers a filozófiai hit jellemzőiről
A filozófiai kérdés és kérdező.	előadás,	Platón, Heidegger,

Feladat: példák keresése a választott gondolkodóknál filozófiai kérdésfeltevésekre.	példaszövegek megbeszélése	Gadamer, Derrida a kérdésről
A filozófiai bizonytalanság, ellenvetés, kétely. Feladat: példák keresése a választott gondolkodóknál filozófiai szkepszis megnyilvánulásaira.	előadás, példaszövegek megbeszélése	Sextus Empiricus, Cicero, Descartes a kételkedésről
A filozófiai kritika lényege és sajátosságai. Feladat: példák keresése filozófiai és nem-filozófiai kritikai eljárásokra. Ezek összehasonlítása.	előadás, példaszövegek megbeszélése	Kant és Hegel a filozófiai kritikáról
A filozófiai párbeszéd, vita, érvelés. Feladat: próbáljanak felvázolni egy filozófiai vizsgálódást párbeszédes formában. Figyeljenek az érvek helyére és szerepére a beszélgetésben.	előadás, példaszöveg megbeszélése	A filozófiai párbeszéd jellemzői egy platóni dialógusban
A filozófiai érvelés sajátosságai. Érvelési eljárások. Feladat: azonosítsanak be egy érvelési eljárást a választott gondolkodóknál és vázolják fel tagoltan a lépéseit.	előadás, az érvelési eljárást szemléltető ábra	S. Toulmin: az érv formális szerkezete
Érvelési hibák, akadályok, buktatók. Feladat: keressenek egy-egy érvelési hibát a választott gondolkodóknál, és határozzák meg a hibát.	előadás, példaszöveg megbeszélése	A szofista érvelés kritikája Platónnál
Fogalomalkotás, ítéletalkotás, következtetés, gondolati körkörösség a filozófiai vizsgálódásban. Feladat: keressenek egy-egy példát a választott gondolkodóknál filozófiai fogalomalkotásra, leíró és normatív kijelentésekre, gondolati körbenjárásra.	előadás, példaszövegek megbeszélése	Platón-, Descartes-, Kant-szövegek
Reflexivitás és spekulativitás a filozófiában. A filozófiai gondolkodás személyes és általános, empirikus és absztrakt szintjei közötti átjárások. Feladat: emeljenek ki egy-egy olyan filozófiai gondolatot a választott gondolkodóktól, amelyeken kimutatható a reflexív és a spekulatív jelleg.	előadás, példaszövegek megbeszélése	Hegel és Gadamer a filozófiai reflexióról és spekulativitásról
A filozófiai konstrukció szerkezeti összetevői és megtartó erői. Feladat: vegyék számba a filozófiai konstrukció ismérveit a választott gondolkodók egyikénél.	előadás, példaszöveg megbeszélése	Spinoza <i>Etikájának</i> első része.
A félévi tevékenység kiértékelése.	értékelő beszélgetés	
<p>Könyvészet:</p> <p>Adorno, Th. W.: <i>Mi végre még a filozófia?</i> (Wozu noch Philosophie? <i>Deutsche Zeitschrift für Philosophie</i>, 47(1999)3. 481–488.</p> <p>Arisztotelész (Aristoteles): <i>Metafizika</i>. Hatágú Síp Alapítvány, Bp. 1992. Első könyv.</p> <p>Descartes, René: <i>Értekezés a módszerről</i>. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.</p> <p>Descartes, René: <i>Elmélkedések az első filozófiáról</i>. Atlantisz, Budapest, 1994.</p> <p>Hegel, G. W. F.: <i>A filozófiai kritika lényegéről általában, kiváltképpen pedig a filozófia jelenlegi állapotához való viszonyáról</i>. MFSZ 39(1995)3-4. 563–572.</p> <p>Gadamer, Hans-Georg: <i>Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja</i>. Gondolat Kiadó, Bp. 1984. 88–92; 240–268; 317–327.</p> <p>Gadamer, Hans-Georg: <i>A jó ideája. A filozófia kezdete</i>. In: <i>A filozófia kezdete</i>. Osiris, Budapest, 2000. 14–66; 180–218; 285–301.</p> <p>Heidegger, Martin: <i>A műalkotás eredete</i>. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1988. 80–82.</p> <p>Heidegger, Martin: <i>Lét és idő</i>. Gondolat, Budapest, 1989. 87–104; 269–278.</p>		

Heidegger, Martin: *Bevezetés a metafizikába*. Ikon Kiadó (Mátúra), Bp. 1995. 3–27.
 Jaspers, Karl: *A filozófiai hit*. Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő 2004.
 Kant, Immanuel: *A tiszta ész kritikája*. Ictus, Szeged 1995. Előszók; Bevezetés.
 Platón: *A nagyobbik Hippiasz; Menón; Euthüdeosz; Theaitétosz*. In: Összes művei. I, II., Gondolat, Budapest, 1984.
 Ryle, Gilbert: *A szellem fogalma*. Gondolat, Bp. 1974. 12–30; 31–86.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bemutató beszélgetés. A hallgatók érdeklődési köreinek beazonosítása. A munkarend és az együttműködési feltételek megbeszélése. Feladat: Mindegyik hallgató kiválaszt három gondolkodót (egy-egy az ókori, az újkori és a kortárs filozófiai gondolkodás képviselői közül), akiknek a szövegeit tanulmányozva teljesíti a további szemináriumi feladatokat.	irányított beszélgetés	
A hallgatók választásainak számbavétele. A filozófiai gondolkodás jellemzőinek beazonosítása egy filozófiai szöveg közös vizsgálata során.	szövegelemzés, irányított beszélgetés	a hallgatók megkapják a vizsgált szöveg fénymásolatát
A hallgatók által beazonosított elméleti és gyakorlati filozófiai problémák megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által tanulmányozott igazságkereső filozófiai eljárások megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által beazonosított filozófiai előfeltevések megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által kikeresett filozófiai kérdésfeltevések megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által a filozófiai szkepszis megnyilvánulásaira keresett példák megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
Filozófiai és nem-filozófiai kritikai eljárások összehasonlítása a hallgatók által keresett példák alapján.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által alkotott filozófiai párbeszéd-kísérletek bemutatása, megbeszélése, különös tekintettel az érvek helyére és szerepére.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által rekonstruált érvelési eljárások megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A hallgatók által beazonosított érvelési hibák megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A fogalomalkotásra, a leíró és normatív kijelentésekre, valamint a gondolati körbenjárásra keresett hallgatói példák megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A filozófiai gondolatok reflexivitásával és spekulativitásával kapcsolatos példák megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
A választott gondolkodók filozófiai konstrukciói ismérveinek a bemutatása és megbeszélése.	rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	

Könyvészet:
 Anzenbacher, Arno: *Bevezetés a filozófiába*. Herder, Budapest, 1993.
 Deleuze, Gilles–Guattari, Félix: *Mi a filozófia?* Műcsarnok, Budapest, 2013.
 Dilthey, Wilhelm: *A filozófia lényege*. Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő, 2007.
 Fürst, Maria: *Bevezetés a filozófiába*. Ikon, Budapest, 1988.

Husserl, Edmund: *A filozófia mint szigorú tudomány*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1993.
 Jaspers, Karl: *Bevezetés a filozófiába*. Európa Kk. Bp. 1989. 1. Mi a filozófia?
 Merleau-Ponty, Maurice: *A filozófia dicsérete*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2005. 9–80; 240–288.
 Mihai, Gheorghe: *Psiho-logica argumentării dialogale*. Editura Academiei, București, 1987.
 Warburton, Nigel: *Bevezetés a filozófiába*. Kossuth Kiadó, Budapest, 2000.
 Veress Károly: *Érvelés és kritikai gondolkodás*. Jegyzet.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- a tudományos kutatásban, a politikai és gazdasági tevékenységben, a gyakorlati életben egyaránt hasznosítható kritikai és érvelő gondolkodási képességek formálása.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, megfelelő alkalmazása.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	30%
	Aktív részvétel a példaszövegek megbeszélésein.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	20%
10.5 Szeminárium Labor	A kijelölt feladatok teljesítése.	A feladatteljesítés folyamatos nyilvántartása.	30%
	A prezentációk megtartása; részvétel az interaktív beszélgetéseken.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 100%-os részvétel; • Az önálló feladatok 60%-ának teljesítése; • A prezentációk megtartása; a beszélgetéseken való aktív részvétel. 			

Kitöltés dátuma

2020. március 23.

Előadás felelőse

Veress Károly

Szeminárium felelőse

Veress Károly

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. március 30.

Intézetigazgató

Demeter Márton Attila

